

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 33535**Nom:** Treball social i cooperació internacional al desenvolupament**Cicle:** Grau**Crèdits ECTS:** 4,5**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
1311 - Grau Treball Social	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1311 - Grau Treball Social	Treball Social i Cooperació Internacional al Desenvolupament	OPTATIVA

COORDINACIÓ

ROYO RUIZ ISABEL

RESUM

L'assignatura optativa Treball Social i Cooperació Internacional per al Desenvolupament forma part de l'itinerari optatiu / Menció d'Interculturalitat, Cooperació i Exclusió Social.

L'assignatura està dedicada a la formació, des d'una orientació metodològica centrada en la lectura i la responsabilitat de l'estudiantat, en els continguts teoricopràctics necessaris per a comprendre els fenòmens que caracteritzen la societat internacional actual i la cooperació internacional, vinculats a la nostra activitat professional com a graduats i graduades en Treball Social, i, en aquest sentit, es tractaran com a conceptes vertebradors la cooperació i el desenvolupament a través de diversos continguts agrupats per unitats temàtiques.

Cada unitat temàtica contribuirà a una formació acadèmica adreçada a:

1. Comprendre el paper de les persones professionals del Treball Social en la definició d'estratègies operatives d'intervenció, i desenvolupar-ne les habilitats en l'ús d'instruments teòrico/metodològics necessaris en els àmbits professionals de la cooperació internacional.
2. Obtenir una visió global dels canvis més importants esdevinguts en les últimes dècades i de la seua influència en la redefinició de les prioritats en el camp de la cooperació internacional.
3. Proporcionar els coneixements bàsics sobre els canvis socioeconòmics, en relació amb les desigualtats i el desenvolupament, en contextos supranacionals, durant la primera dècada del segle XXI.
4. Aprofundir en la metodologia d'anàlisi global dels fenòmens internacionals i estudiar-ne l'aplicació als problemes locals, per contribuir a la construcció de models d'anàlisi de les relacions entre processos macrosocials i microsocials.

L'objectiu que dirigeix la formació acadèmica de l'assignatura és que l'estudiantat adquireisca una formació teòrica i metodològica que els facilite i focalitze la inserció pràctica en els centres, organitzacions o entitats vinculats a l'itinerari optatiu / Menció d'Interculturalitat, Cooperació i Exclusió Social en què cursaran les pràctiques externes de nivell II durant el segon quadrimestre del curs acadèmic.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

L'assignatura de Treball Social i Cooperació Internacional per al Desenvolupament és una de les matèries o assignatures que inclou el Mòdul Optatiu/Menció d'Interculturalitat, Cooperació i Exclusió Social. La persona que trie aquesta Menció ha de cursar també les següents matèries o assignatures com a oferta agrupada:

Treball Social, Immigració i Interculturalitat
Antropologia dels Grups Ètnics i Culturals
Dret Penitenciari
Psicologia Social de la Inadaptació
Sociologia de la Desviació Social

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Administrar responsablement el propi treball assignant prioritats, complint les obligacions professionals i avaluant l'eficàcia del programa de treball.

Aplicar les actituds i habilitats necessàries per a integrar la perspectiva de gènere a la pràctica professional.

Aplicar les metodologies d'identificació i anàlisi dels problemes i necessitats socials en què intervé el Treball Social.

Aplicar les tècniques del treball social per a treballar de manera eficaç dins dels sistemes, xarxes i equips interdisciplinaris i multiorganitzacionals.

Comprendre els sistemes, contextos organitzacionals i equips de treball vinculats al treball social.

Conèixer les realitats específiques, necessitats i recursos especialitzats orientats cap a la diversitat cultural, les relacions interètniques, la intervenció amb persones migrants i refugiades, privació de llibertat, inserció sociolaboral, cooperació al

Contribuir a la gestió i direcció d'entitats de benestar social.

Contribuir a la preparació de reunions i participar en la presa de decisions a fi de defensar millor els interessos de les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que responguen a demandes socials, tenint en compte com a referent els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Definir propostes de resolució davant situacions de risc prèvia identificació i valoració de la naturalesa d'aquest.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Desenvolupar accions vinculades amb l'administració de recursos i serveis, supervisant-ne l'eficàcia i assegurant-ne la qualitat.

Desenvolupar projectes d'intervenció i investigació en treball social adaptats a les necessitats interculturals, de cooperació i col·lectius en situació o risc d'exclusió social.

Generar històries i informes socials mantenint-los complets, fidedignes, accessibles i actualitzats com a ajuda en la presa de decisions i les valoracions professionals.

Identificar les metodologies d'intervenció en treball social per a la interacció, acompanyament i resolució de necessitats i situacions-problema amb persones, famílies, grups i comunitats.

Identificar situacions de risc pròpies de l'exercici professional a través de la planificació, revisió i seguiment d'accions orientades a això.

Reforçar les capacitats de les persones, famílies, grups i comunitats perquè siguin agents de transformació en les situacions en què viuen.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, adaptant-se a les

característiques de la situació i de l'audiència.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El Treball Social en l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament

1. Definició del treball social en el context de la cooperació: la dimensió comunitària.
2. Aproximació sociohistòrica a les relacions Nord-Sud. Processos de colonització i neocolonialisme.
3. Ambigüitats i definició de cooperació internacional per al desenvolupament.

2. El desenvolupament dels pobles

1. Teories explicatives del desenvolupament. Model de la modernització. Model de la dependència.
2. Concepcions actuals del desenvolupament. Indicadors de desenvolupament. Desenvolupament humà sostenible.
3. Pràctica: informe de desenvolupament humà.

3. Principals agents de la cooperació i polítiques de finançament

1. Organismes internacionals: sistema de les Nacions Unides.
2. Organismes internacionals: cooperació internacional de la Unió Europea.
3. La cooperació internacional a l'Estat espanyol: centralitzada i descentralitzada.

4. Disseny de Projectes de Cooperació Internacional per al Desenvolupament

1. Definició de «projecte de cooperació per al desenvolupament».
2. Tipologies de projectes de cooperació per al desenvolupament.
3. Factors que cal considerar en la formulació de projectes de cooperació per al desenvolupament.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	4,00

Elaboració de treballs individuals o en grup	22,50
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	6,00
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

S'aplicaran i desenvoluparan les següents metodologies docents d'entre les que proposa la Menció d'Interculturalitat, Cooperació i Exclusió Social:

Lliçó magistral participativa

Debats i discussions participatius

Activitats pràctiques: tallers i resolució de casos.

Treball en col·laboració / treball en equip de l'estudiantat

Elaboració de mapes conceptuals

Tutories individuals i/o grupals

AVALUACIÓ

Per a l'avaluació de l'assignatura, en primera convocatòria, s'empraran els següents sistemes d'avaluació d'entre els que proposa la Menció d'Interculturalitat, Cooperació i Exclusió Social:

1. Avaluació de projectes o treballs acadèmics: poden ser treballs breus o amples i complexos propis dels últims cursos que fomenten el desenvolupament de capacitats de recerca i selecció d'informació, organització i pensament crític. Ponderació entre 0.0 i 50.0
2. Avaluació contínua del treball realitzat pels i les estudiants al llarg del curs, sobretot pel que fa a les competències de treball individual i en equip, a la identificació de conceptes i processos clau, així com a la preparació i resolució d'exercicis i problemes. Ponderació entre 0.0. y 50.0

L'assistència a l'Activitat Formativa Complementària aprovada per la CAT programada per al curs per a l'itinerari/menció Interculturalitat, cooperació i exclusió social, forma part de l'avaluació i és activitat avaluable i es considera una de les activitats formatives de Treball Autònom de l'Estudiant/a.

El sistema d'avaluació serà el mateix per a la primera i la segona convocatòria.

Us recorde que:

El plagiat és "l'acció de deshonestat al moment de copiar en el substancial obres alienes presentant-les com a pròpies" (Reducindo et al., 2017, p. 300). I, el ciberplagiat "ocorre quan es presenta un treball com a fruit del treball personal quan realment és informació copiada parcial, mitjana o totalment d'un autor sense cap mena de crèdits o bibliografia. Normalment succeeix amb textos [...] en línia" (Sarrià i De Francisco, 2018, p. 4).

No incórrer en pràctiques com les referides implica fer un ús responsable i ètic de la informació que s'utilitza en els treballs acadèmics. Les Normes APA-7a Edició són l'instrument imprescindible per a aconseguir l'honestat acadèmica tal com us indicarem en els treballs d'avaluació contínua que presenteu al llarg del quadrimestre.

Dit l'anterior, a partir del segon quadrimestre de primer curs, en totes les assignatures es prestarà especial atenció, en l'avaluació contínua de treballs, al compliment de les pràctiques d'honestat acadèmica i respecte per la propietat intel·lectual de tercers, mitjançant l'ús de la citació i presentació de treballs acadèmics, seguint normes APA-7a edició.

BIBLIOGRAFIA

Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo. (2020). *Guía de la AECID para la transversalización de la diversidad cultural*. <https://bibliotecadigital.aecid.es/bibliodig/es/consulta/registro.do?id=10822>

Asamblea ciudadana para el clima. (2022). *Una España más segura y justa ante el cambio climático. ¿Cómo lo hacemos?: Informe final*. <https://bit.ly/3J55nKE>

Castro, A. (2018). *El desafío de un pensar diferente. Pensamiento, sociedad y naturaleza*. CLACSO.

Echart, E., Cabezas, R. y Sotillo, J. A. (Coords.). (2010). *Metodología de investigación en cooperación para el desarrollo*. La Catarata.

García, E. (2018). La transición ecológica: definición y trayectorias complejas. *Ambienta: La revista del Ministerio de Medio Ambiente*, (125), 86-100.

Gimeno, J. C. y Rincón, C. P. (Eds.). (2010). *Conocimientos del mundo: La diversidad epistémica en América Latina*. La Catarata.

Gómez Gil, C. (2020). *Debates y controversias en la cooperación al desarrollo. Fondos privados de ayuda, acuerdos neocoloniales y ayuda a refugiados*. Universitat d'Alacant.

Gómez Gil, C. y Gonzáles Parada, J. R. (2022). *El debate sobre el Antropoceno en la crisis ecosocial*. Publicaciones de la Universidad de Alicante.

Lázaro, L. y Troya, A. (2021). Las Soluciones basadas en la Naturaleza: una fórmula ganadora para la sostenibilidad del planeta. *Ambienta: La revista del Ministerio de Medio Ambiente*, (127), 10-23.

Martínez, S. y Agüero, J. (2018). La producción de conocimientos en Trabajo Social: hacia una decolonialidad del saber. *Cuadernos de Trabajo Social*, 31(2), 297-308. <https://revistas.ucm.es/index.php/CUTS/article/view/55259>

Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea y Cooperación. (2024). *Plan Director de la Cooperación Española para el Desarrollo Sostenible y la Solidaridad Global: 2024-2027*. Gobierno de España. <https://www.cooperacionespanola.es/plan-director/>

Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo. (2020). *La próxima frontera. El desarrollo humano y el Antropoceno*. http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2020_es.pdf

Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo Humano (PNUD). (2024). *Informe sobre Desarrollo Humano 2023/2024. Panorama general. Salir del estancamiento: Reimaginar la cooperación en un mundo polarizado*.

Sainz, H. (2007). Venturas y desventuras del enfoque del marco lógico. *Revista Española de Desarrollo y Cooperación*, 20, 133-150.

Serra-Añó, P. y Sendra-Pons, P. (2025). *Plan Director de sostenibilidad de la Universitat de València: 2025-2028*. Universitat de València. <https://www.uv.es/uv-sostenibilidad/es/uvsostenibilidad.html>